

Tilrettelegging med vekt på kommunikasjon og musikk

Fagkurs Kleefstra 2025

Maria Elind

Musikkpedagog

Vibeke Langva

Spesialpedagog

Tema

- Kommunikasjon
- Musikk
- Alternativ og supplerende kommunikasjon

Kommunikasjon

Middel til kontakt med andre mennesker og dermed helt fundamentalt

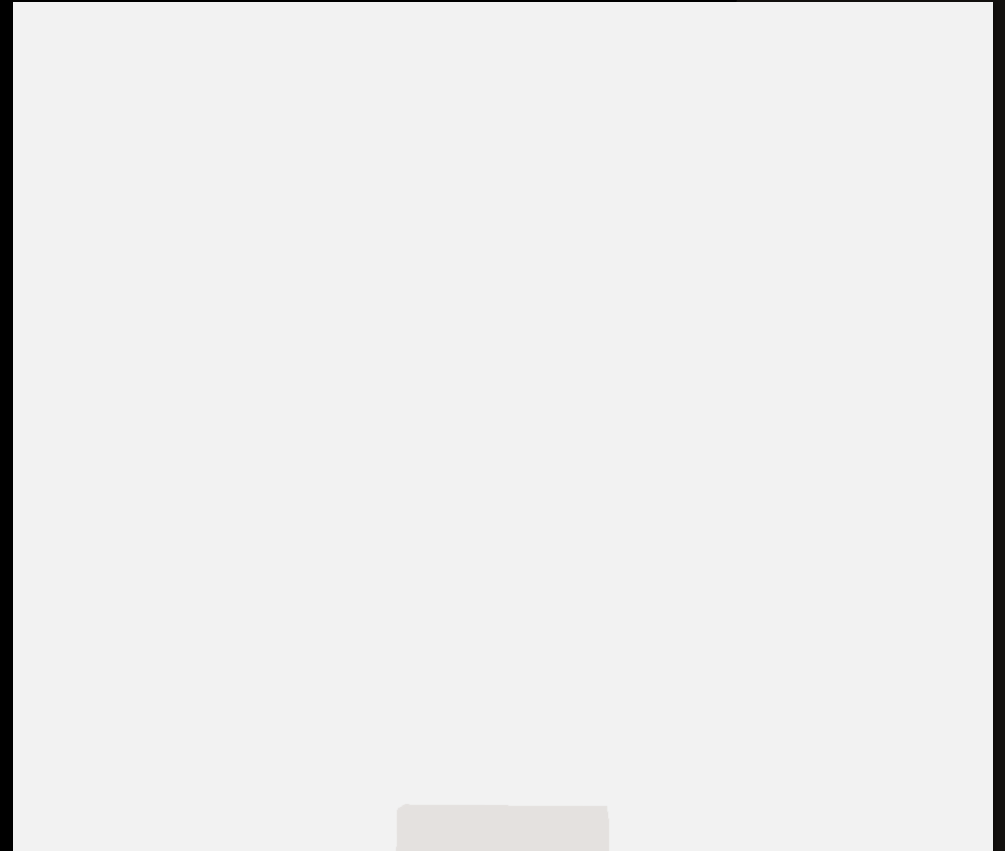
Kommunikasjon og samspill er forutsetning for gode erfaringer

Gir mulighet til å gi uttrykk for sin egen tilstand, behov, ønsker og følelser – og gjøre egne valg

ALL KOMMUNIKASJON ER GOD NOK

Kommunikativ musikalitet

- Musikalitet sikrer kommunikasjon på et tidlig og livsviktig stadium i menneskelivet
- Et nyfødt barn forstår ikke ordene og språket, derfor gav naturen oss musikken og særlig sangen
- Musikalsk atferd er en biologisk tilpasset egenskap hos mennesket
- Medfødt musikalitet
- Dele emosjonell mening gjennom musikk

Kommunikasjonsmåter

- Talespråk
- Blikk
- Lyd
- Gester
- Mimikk
- Tegnspråk
- Skrift
-

Atferd er en måte å kommunisere på

"Jeg vil/vil ikke"

"Jeg er sint/glad/lei meg/redd"

"Jeg forstår ikke"

"Jeg vil fortelle deg...."

- Kommunikasjonsvansker er en medvirkende faktor til vansker med samspill og sosial samhandling
- Å forstå og bli forstått er viktig for å forebygge utfordrende atferd

Kommunikasjon ved Kleefstra syndrom

- Styrke – gi uttrykk for hva ønsker og ikke ønsker
- Forsinket og forstyrret – mange utvikler ikke talespråk
- Språkforståelsen ofte bedre enn evnen til å uttrykke seg
- Bruk av musikk i kommunikasjon viser seg å være positivt

Musikk og hjernen

- Motorikk
- Kognisjon
- Språk
- Emosjoner
- Psykisk helse
- Sosiale relasjoner
- Smerte
- Somatisk sykdom
- Immunforsvar
- Nevrologi og hormoner

Musikk ved Kleefstra

- **Musikk i hverdagen**
- Overganger, overgangsindikator
- **Musikkterapi**
- God effekt for å unngå uønsket atferd
- God effekt for å regulere følelser
- Musikk mot angst og depresjon
- Musikk for å styrke kommunikasjon
- Sang, instrument, dans som **fritidsaktivitet**
 - Dissimilis eller lignende

Symptomer som påvirker tilrettelegging ved Kleefstra syndrom

Utviklingshemming

Atferdsutfordringer

Kommunikasjonsvansker

Emosjonelle vansker

Psykisk helse

Søvnvansker

Hva er ASK?

- Alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) er erstatning for, eller et supplement til tale.
- Alternativ kommunikasjon - kommuniserer på en annen måte enn ved talespråk. Supplerende kommunikasjon - støtte til eksisterende tale.
- ASK er alt som hjelper en person til å kommunisere med andre, når tradisjonelle kommunikasjonsmåter ikke er tilstrekkelige.

Hvorfor ASK?

Støtter språkutviklingen (forstå og bli forstått)

Gir mulighet for å snakke om mer enn «her og nå»

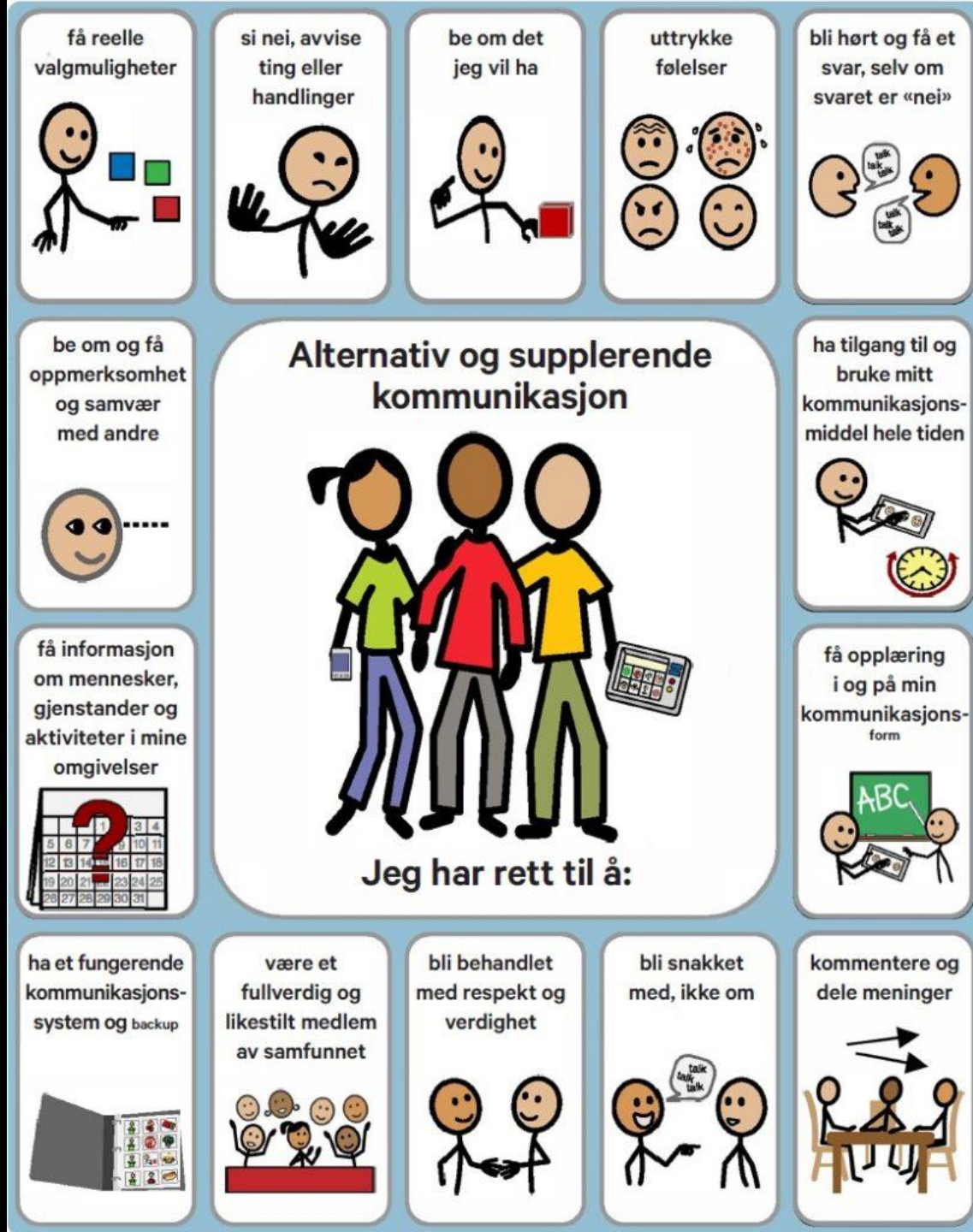
Bidrar til mer effektiv kommunikasjon, noe felles å forholde seg til

Personen skal snakke med flere enn foreldrene eller andre nære personer

ASK ved Kleefstra syndrom

- ASK-hjelpemiddel
- Gode til å peke
- Gester og tegn
- Tap av ferdigheter

Kommunikasjon er en rettighet

FN-konvensjonen om rettigheter til mennesker med nedsatt funksjonsevne (2006)

"Språk" omfatter: talespråk og tegnspråk og andre former for ikke-verbal kommunikasjon

"Kommunikasjon" omfatter blant annet: språk, teksting, punktskrift, taktil kommunikasjon, storskrift, tilgjengelige multimedia så vel som skrift, lyd, lettlest språk, opplesning, alternative og supplerende kommunikasjonsformer, -midler og -formater, herunder tilgjengelig informasjons- og kommunikasjonsteknologi

Alternativ og supplerende kommunikasjon i lovverket

Barnehageloven –
§ 39. *Barn med behov
for alternativ og
supplerende
kommunikasjon (ASK)*

Opplæringsloven –
§ 11-12. *Alternativ og
supplerende
kommunikasjon (ASK)*

Gode helse- og omsorgstjenester til
personer med utviklingshemming

Kapittel 2 – Samarbeid og kompetanse

Hva er din favorittmusikk?
Hva med barnet/ungdommen?

Systematisk bruk av musikk

- Individualisert musikk
- Kartlegging av musikkpreferanser
- Bruk musikk personen liker, som ”treffer” dem
- Reagerer mer positivt på musikk vi kjenner igjen og liker
- Husk at dette også gjelder ansatte og foreldre!

Musikkterapi

- Motivere til bruk av verbalt språk
- Opprettholde konsentrasjon over tid
- Øve på å vente og respondere til riktig tid
- Erfare sosiale ferdigheter som turtaking, øyekontakt, be om noe
- Uttrykke egne meninger og følelser
- Ledelse gjennom musikalske aktiviteter
- Avspenning ved uro
- Legge til rette for et bedre samspill
- Bli hørt, sett og få en følelse av mestring

- Individualisert musikk kan styrke evnen til å håndtere ulike følelser, identifisere ulike følelser, og forholde seg til andre og deres følelser

Musikk og ASK i overganger

- Kjenningsmelodier – Isbilen
- Tegn, symboler, konkrete og musikk
- Hverdagsaktiviteter, påkledning, forflytning, måltider, aktiviteter
- Dagsrytme, årstider, tema, livsoverganger
- Lage egne spillelister for morgen, kveld, avspenning, aktivitet osv
- Alle ansatte bruker det samme, skaper forutsigbarhet

lille Petter edderkopp

klattet på min hatt

så begynte det å regne

og Petter ned han datt

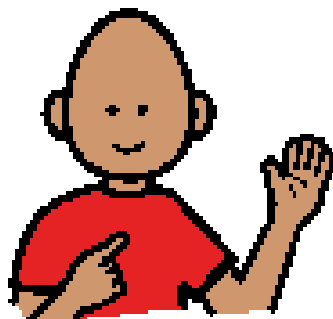
så kom solen og skinte på min hatt

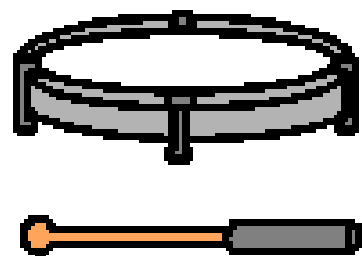
da ble det liv i edderkopp som klatret på min hatt

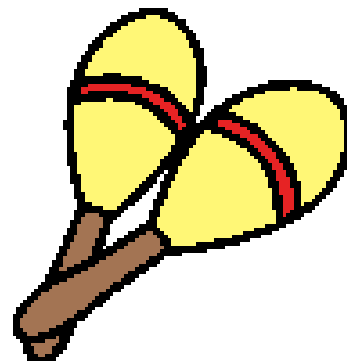
jeg vil spille

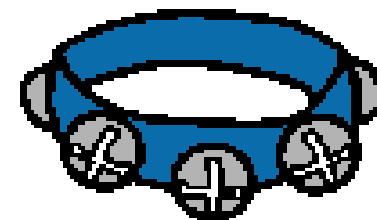
liten tromme

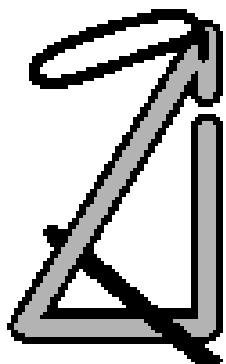
maracas

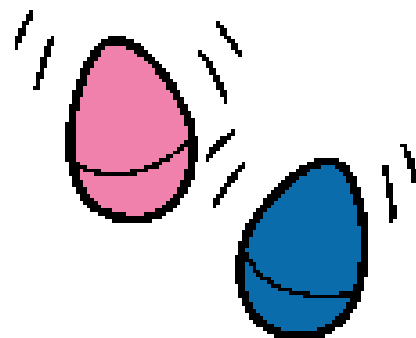
bjeller

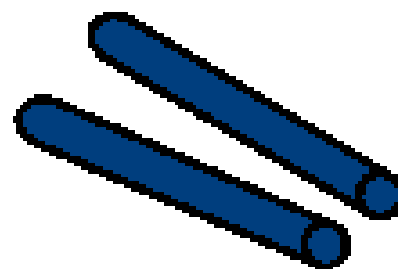
triangel

rytme-egg

rytmepinner

stortromma

